

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О НАРОДНОЈ БАНЦИ СРБИЈЕ

Члан 1.

У Закону о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018), у члану 4. тачка 12) мења се и гласи:

„12) утврђује испуњеност услова за покретање поступака реструктурирања банака, односно чланова банкарске групе и спроводи те поступке, одлучује о инструментима и мерама које ће бити предузете у реструктурирању, управља фондом за реструктурирање и обавља друге послове у вези с реструктурирањем банака, у складу са законом којим се уређују банке;“.

После тачке 13а) додају се тач. 13б) до 13г), које гласе:

„13б) издаје и одузима дозволе за пружање услуга повезаних с виртуелним валутама, врши надзор над пословањем пружалаца тих услуга и обавља друге послове, у складу са законом којим се уређује дигитална имовина;

13в) врши надзор над применом прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма и прописа којима се уређује ограничавање располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење, и то над субјектима надзора из тач. 6) до 10) и тач. 13а) и 13б) овог члана, у складу с тим прописима и прописима којима се уређује пословање тих субјеката;

13г) спроводи принудну наплату с рачуна клијента, у складу с прописима којима се уређује та наплата;“.

Члан 2.

У члану 5. после става 4. додаје се став 5, који гласи:

„Народна банка Србије у свом пословању користи лого, који друга лица не могу користити без њене сагласности.“.

Члан 3.

У члану 15. став 1. после речи: „корисника услуга из тачке 11) тог члана“ додаје се запета, а речи: „и издавања и одузимања овлашћења за мењачке послове и контроле из тачке 13а) тог члана“ замењују се речима: „издавања и одузимања овлашћења за мењачке послове и контроле из тачке 13а) тог члана, спречавања прања новца и финансирања тероризма и ограничавања располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење из тачке 13в) тог члана“.

У ставу 3. речи: „као и о давању и одузимању институцијама електронског новца дозвола за издавање овог новца“ замењују се речима: „о давању и одузимању институцијама електронског новца дозвола за издавање тог новца, као и о давању и одузимању дозвола за пружање услуга повезаних с виртуелним валутама“.

Члан 4.

Члан 16. мења се и гласи:

„Члан 16.

Седнице Извршног одбора одржавају се по потреби, а најмање једном месечно.

Седнице Извршног одбора одржавају се ако је присутна већина чланова Извршног одбора.

Седницама Извршног одбора председава гувернер.

Извршни одбор доноси одлуке већином гласова свих чланова. У случају изједначеног броја гласова, одлучује глас гувернера.

Члан Извршног одбора који присуствује седници Извршног одбора не може се уздржати од гласања на тој седници.

Извршни одбор доноси пословник о раду, којим се нарочито уређују начин сазивања и одржавања седница, питања која се разматрају на седницама и друга питања у вези с радом Извршног одбора.“.

Члан 5.

У члану 20. став 1. тач. 2) до 4) речи: „предузеће за ревизију“ у различитим падежима замењују се речима: „друштво за ревизију“ у одговарајућем падежу.

Члан 6.

У члану 22. после става 6. додаје се став 7, који гласи:

„Поред услова из става 6. овог члана, при избору чланова Савета води се рачуна и о томе да се у његовом раду обезбеде знање и искуство у области финансијског извештавања, управљања ризицима, усклађености пословања и безбедности информационо-комуникационих система.“.

Члан 7.

У члану 23. став 1. тачка 14) мења се и гласи:

„14) доноси стратегију управљања ризицима у Народној банци Србије, коју предлаже Извршни одбор, и прати њено спровођење.“.

Члан 8.

У члану 25. ст. 2. до 4. мењају се и гласе:

„Седнице Савета одржавају се ако је присутна већина чланова Савета.

Савет доноси одлуке већином гласова присутних чланова.

Члан Савета који присуствује седници Савета не може се уздржати од гласања на тој седници.“.

Члан 9.

После члана 25. додаје се члан 25а, који гласи:

„Члан 25а

Ради ефикаснијег обављања послова Савета из члана 23. став 1. тач. 5) до 13) овог закона – образује се Одбор за ревизију, као стално радно тело Савета.

Одбор за ревизију чине три члана Савета.

Чланове Одбора за ревизију, на предлог председника Савета, бира Савет.

Одбор за ревизију претходно разматра сва питања из надлежности Савета која се односе на системе финансијског извештавања, управљања ризицима и унутрашњих контрола у Народној банци Србије, а нарочито на финансијски план, финансијске извештаје и рачуноводствене политике и процедуре Народне банке Србије, избор спољног ревизора и обављање спољне ревизије, избор руководиоца Интерне ревизије и обављање интерне ревизије, као и на обављање усклађености пословања у Народној банци Србије.

Седнице Одбора за ревизију одржавају се по потреби, а најмање једном у два месеца.

О својим активностима Одбор за ревизију редовно извештава Савет.

Организација и начин рада Одбора за ревизију, начин сазивања и одржавања седница, питања која се разматрају на седницама и друга питања у вези с радом тог одбора – ближе се уређују пословником о раду Одбора за ревизију, који доноси Савет.“.

Члан 10.

У члану 26. после става 3. додаје се став 4, који гласи:

„Изузетно од става 1. овог члана, ако би члану Савета престала функција истеком мандата или подношењем оставке, а у том случају након овог престанка функције Савет не би имао више од два члана – том члану Савета функција не престаје истеком мандата, односно подношењем оставке, већ избором новог члана Савета. Ако нови члан Савета не буде изабран у наредних шест месеци од истека мандата или подношења оставке – члану Савета коме је истекао мандат или који је поднео оставку у сваком случају престаје функција истеком тих шест месеци.“.

Члан 11.

У члану 27. став 2. после речи: „подношења оставке“ додају се запета и речи: „осим у случају из члана 26. став 4. овог закона“.

Члан 12.

У члану 36. став 1. мења се и гласи:

„Народна банка Србије операције на отвореном тржишту може да спроводи куповином и продајом хартија од вредности, одобравањем кредита на основу залог хартија од вредности и других финансијских средстава обезбеђења, као и обављањем других послова с тим хартијама и другим финансијским инструментима.“.

Члан 13.

Члан 52. мења се и гласи:

„Члан 52.

Златом, као делом девизних резерви, сматрају се златне полуге, злато на рачунима Народне банке Србије у иностранству и ковано злато.

Народна банка Србије може куповати и продавати у иностранству, односно извозити и износити у иностранство, као и увозити и уносити из иностранства, златне полуге и злато у непрерађеном и кованом облику.

Народна банка Србије може у земљи куповати и продавати златне полуге и злато у другом облику, као и друге племените метале, односно предмете од племенитих метала, које може стицати и по другом основу.

Народна банка Србије у земљи има право прече куповине злата, сребра и других племенитих метала добијених експлоатацијом, припремом или прерадом минералних сировина, према референтним ценама злата, односно сребра и других племенитих метала на тржишту, а ради израде златних полуга или кованог злата, односно израде у другим племенитим металима полуга, кованица и других облика тих метала.

Народна банка Србије може користити и услуге претапања и изливања полуга у злату и другим племенитим металима.

Народна банка Србије обавља послове из овог члана за потребе девизних резерви, у складу са стратегијом управљања девизним резервама, као и ради обављања других послова из своје надлежности.“.

Члан 14.

У члану 53. после става 2. додаје се став 3, који гласи:

„Народна банка Србије има искључиво право издавања динара у дигиталном облику (дигитални динар), у складу с прописом који може донети Извршни одбор.“.

Члан 15.

Члан 54. мења се и гласи:

„Члан 54.

У Републици Србији, све новчане обавезе из послова закључених између привредних друштава, других правних лица и физичких лица изражавају се у динарима и извршавају средствима плаћања која гласе на динаре, ако законом није друкчије одређено.“.

Члан 16.

Члан 57. брише се.

Члан 17.

У члану 57а став 3. мења се и гласи:

„Одлуку о издавању новца из става 1. овог члана Народна банка Србије доноси поводом историјских, научних, културних, спортских, хуманитарних или других догађаја који су од општег значаја за Републику Србију или су од међународног значаја, на иницијативу Владе или на своју иницијативу, при чему иницијатива Владе из овог става не може да садржи елементе одлуке из става 4. овог члана.“.

Члан 18.

У члану 63. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Народна банка Србије врши и надзор над применом прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма и прописа којима се уређује ограничавање располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење над субјектима надзора из члана 4. тач. 6) до 10) и тач. 13а) и 13б) овог закона, у складу с тим прописима и прописима којима се уређује пословање тих субјеката, спроводећи приступ заснован на процени ризика при вршењу тог надзора.“.

Досадашњи ст. 2. до 4. постају ст. 3. до 5.

Члан 19.

У члану 69. после става 1. додаје се став 2, који гласи:

„Ради безбедности информационих система из става 1. овог члана, Народна банка Србије развија посебна апликативна решења и прописује услове под којима и начин на који размењује податке с финансијским институцијама, другим правним лицима и предузетницима, укључујући и размену података и докумената у вези с трансакцијама на основу којих се врше плаћања која се односе на испоруку добара и пружање услуга.“.

Члан 20.

У члану 85. после става 3. додају се ст. 4. до 8, који гласе:

„Запослени не може ван радног времена обављати неплаћене додатне послове и активности ако би њихово обављање утицало на могућност стварања сукоба интереса или на непристрасно обављање његових послова.

Након престанка радног односа у Народној банци, запослени се не може у периоду до шест месеци од дана престанка радног односа запослити у финансијској институцији, међународној финансијској институцији (Међународни монетарни фонд, чланице групације Светске банке, Европска банка за обнову и развој и сл.), друштву за ревизију или другом лицу над чијим пословањем Народна банка Србије врши контролу, односно надзор или с којим сарађује у обављању својих функција, као ни на други начин радно ангажовати у тим лицима, осим кад гувернер да претходну сагласност да није потребно да протекне тај период а оцењено је да у конкретној ситуацији нема сукоба интереса.

Запослени има право на накнаду у периоду забране запошљавања у складу са ставом 5. овог члана, односно до момента заснивања радног односа или радног ангажовања код послодавца који није лице из тог става пре истека тог периода – и то у висини 80% његове просечне месечне зараде исплаћене у претходних дванаест месеци пре почетка периода забране запошљавања из тог става који се односи на тог запосленог.

Финансијска институција и друго правно лице из става 5. овог члана дужни су да Народну банку Србије обавесте о намери запошљавања или радног ангажовања запосленог или бившег запосленог, који је у било ком периоду током претходних пет година био запослен у Народној банци Србије, и то одмах по сазнању да је лице с којим се преговара запослено или било запослено у Народној банци Србије, а најкасније месец дана пре ступања на рад тог лица.

Гувернер општим актом утврђује ближе услове и начин примене забране запошљавања из ст. 5. овог члана, у зависности од послова које запослени обавља и других критеријума од значаја за примену те забране са аспекта послова и функција Народне банке Србије, ближе услове за обрачун трошкова за развој запосленог и обрачун и исплату накнаде из става 6. овог члана, као и начин спровођења обавезе обавештавања из ст. 7. овог члана.“.

Члан 21.

После члана 86в додају се члан 86г и главе Ха и Хб, који гласе:

„Члан 86г

Народну банку Србије у поступку пред судом заступају дипломирани правници с положеним правосудним испитом који су у радном односу у Народној банци Србије.

Народну банку Србије у поступку по ванредном правном леку заступају дипломирани правници с положеним правосудним испитом који су у радном односу у Народној банци Србије.

Гувернер може овластити и друге запослене и лица која нису запослена у Народној банци Србије да Народну банку Србије заступају пред судовима и/или другим органима и организацијама, као и у заштити њених имовинских и других интереса у земљи и иностранству.

Трошкови заступања у поступцима пред судом, органом управе и другим надлежним органом признају се Народној банци Србије и њеним заступницима по прописима о награди и накнади трошкова за рад адвоката.

Приходи остварени у заступању представљају приход Народне банке Србије.

Ха. НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ КАО ДЕО ЕВРОПСКОГ СИСТЕМА ЦЕНТРАЛНИХ БАНАКА

Члан 86д

Народна банка Србије део је Европског система централних банака (у даљем тексту: ЕСЦБ).

Народна банка Србије дужна је да, у складу са Уговором о функционисању Европске уније (у даљем тексту: Уговор), Протоколом о Статуту Европског система централних банака и Европске централне банке (у даљем тексту: Статут ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а) и прописима Европске уније који се непосредно примењују – предузима активности на остваривању циљева и извршавању функција ЕСЦБ-а.

Члан 86ђ

Народна банка Србије, не доводећи у питање остваривање свог основног циља из члана 3. став 1. овог закона, подржаће општу економску политику Европске уније, доприносећи остваривању циљева Европске уније утврђених чланом 3. Уговора о Европској унији.

Народна банка Србије послује у складу с принципом отворене тржишне економије са слободном конкуренцијом, дајући предност ефикасној алокацији средстава, у складу с чланом 119. Уговора.

Члан 86е

Народна банка Србије, органи Народне банке Србије и чланови тих органа, у обављању функција и извршавању послова и дужности утврђених Уговором и Статутом ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а, неће примати нити тражити упутства од институција, тела, служби и агенција Европске уније нити од влада држава чланица, њихових институција, тела, служби или агенција, односно од других лица, у складу с чланом 130. Уговора и чланом 7. Статута ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а.

Институције, тела, службе и агенције Европске уније, као ни владе држава чланица, њихове институције, тела, службе и агенције – не могу утицати на самосталност и независност Народне банке Србије нити вршити утицај на Народну банку Србије, органе Народне банке Србије и чланове тих органа.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не доводе у питање овлашћења Европске централне банке (у даљем тексту: ЕЦБ) у складу са Статутом ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а.

Члан 86ж

Народна банка Србије дужна је да упише и уплати средства у капитал ЕЦБ-а, у складу с чл. 28. и 29. Статута ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а.

Члан 86з

Предлагач закона који се односи на остваривање циљева и функција Народне банке Србије или друга питања из надлежности ЕЦБ-а дужан је да, пре достављања Народној скупштини предлога тих закона, прибави о њима мишљење ЕЦБ-а, у складу с чланом 127. став 4. и чланом 282. став 5. Уговора и прописом Савета Европске уније.

Доносилац подзаконског акта којим се уређују питања из става 1. овог члана дужан је да о том акту прибави мишљење ЕЦБ-а, у складу с прописом Савета Европске уније.

Члан 86и

Гувернер Народне банке Србије члан је Генералног савета ЕЦБ-а.

Ако је одлука о разрешењу гувернера из члана 28. став 6. овог закона донета супротно одредбама Уговора и прописима Европске уније донетим на основу Уговора – гувернер може покренути поступак пред Судом правде Европске уније, у складу с чланом 14. став 2. Статута ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а.

Члан 86ј

У складу с чланом 5. Статута ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а, Народна банка Србије, у границама овлашћења утврђених овим и другим законом, предузима потребне активности ради прикупљања статистичких података неопходних за остваривање циљева и задатака ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а.

Народна банка Србије може ближе прописати садржину података из става 1. овог члана, као и услове и начин њиховог достављања.

Члан 86к

Одредбе члана 62. овог закона односе се и на институције, тела, службе и агенције Европске уније, на државе чланице и њихове институције, тела, службе и агенције, на централне, регионалне, локалне и друге јавне власти у државама чланицама, као и на друге установе, јавна предузећа или правна лица јавног права или правна лица у којима држава чланица, односно централна, регионална, локална или друга јавна власт у држави чланици има контролно учешће, у складу с чланом 123. став 1. Уговора.

Забрана из члана 62. овог закона не односи се на кредитне институције, под условима и на начин који су утврђени чланом 123. став 2. Уговора.

Члан 86л

Ревизија коју у складу са законом врши Државна ревизорска институција не може се односити на функције Народне банке Србије које су повезане с њеним учешћем у ЕСЦБ-у.

Државна ревизорска институција не може да даје упутства Народној банци Србије, органима Народне банке Србије и члановима тих органа у погледу обављања њених функција, нити може утицати на самосталност и независност Народне банке Србије или вршити утицај на Народну банку Србије, органе Народне банке Србије и чланове тих органа.

Члан 86љ

Суд правде Европске уније надлежан је у споровима који се односе на испуњавање обавеза Народне банке Србије утврђених Уговором и Статутом ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а.

Х6. НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ КАО ДЕО ЕВРОСИСТЕМА

Члан 86м

Увођењем евра као валуте у Републици Србији, Народна банка Србије поступаће у свему у складу са одредбама Уговора, Статута ЕСЦБ-а и ЕЦБ-а и прописима Европске уније који се непосредно примењују и којима се утврђују права и обавезе држава чланица које су прихватиле евро као националну валуту.

Члан 86н

Учествујући у спровођењу монетарне политике Европске уније, Народна банка Србије дужна је да поступа у складу с прописима ЕЦБ-а и прописима других надлежних тела Европске уније.

Ради обезбеђења несметане примене прописа у области монетарне политике, Народна банка Србије може донети опште и појединачне акте за спровођење тих прописа, који у потпуности морају бити у складу с правним актима ЕЦБ-а.

Члан 86њ

Народна банка Србије, као део ЕСЦБ-а, учествује у обављању следећих функција:

- 1) утврђивање и спровођење монетарне политике Европске уније;
- 2) обављање девизних послова у складу са одредбама члана 219. Уговора;
- 3) држање девизних резерви држава чланица и управљање тим резервама;
- 4) унапређење несметаног функционисања платних система.

Обављање функција Народне банке Србије из члана 4. овог закона не може да угрози остваривање циљева и задатака ЕСЦБ-а.

Члан 86о

Ради остваривања циљева ЕСЦБ-а, Народна банка Србије може:

- 1) пословати на финансијским тржиштима куповином и продајом трајно или на основу репо уговора, као и давањем или узимањем у зајам потраживања и тржишних инструмената, у еврима или у другим валутама, као и племенитих метала;
- 2) обављати кредитне послове с кредитним институцијама и другим тржишним учесницима, на основу одговарајућег средства обезбеђења.

Члан 86п

ЕЦБ може захтевати од кредитних институција да држе обавезну резерву код Народне банке Србије ради остваривања циљева монетарне политике.

У случају непоступања у складу са ставом 1. овог члана, ЕЦБ може изрећи мере и/или казне кредитној институцији.

Услови за примену одредаба овог члана утврђују се прописима ЕЦБ-а.

Члан 86р

Народна банка Србије може применити друге методе монетарне контроле, у складу са одлуком Управног савета ЕЦБ-а.

Члан 86с

Народна банка Србије може учествовати у међународним монетарним институцијама само уз одобрење ЕЦБ-а.

Члан 86т

Новчана јединица Републике Србије јесте евро.

Народна банка Србије може издавати новчанице евра на основу одобрења ЕЦБ-а, у складу с чланом 128. Уговора и чланом 16. Статута ЕЦБ-а и ЕЦБ-а.

Народна банка Србије може издавати ковани новац који гласи на евро, уз одобрење ЕЦБ-а у погледу обухвата издавања, у складу с чланом 128. став 2. Уговора.

Народна банка Србије утврђује изглед кованог новца који издаје у складу с релевантним прописима Европске уније.

Члан 86ђ

Народна банка Србије је надлежни национални орган за заштиту евра од фалсификовања у смислу прописа Европске уније којима се уређује заштита евра од фалсификовања.

Члан 86у

Гувернер Народне банке Србије члан је Управног савета ЕЦБ-а.“.

Члан 22.

Члан 91. мења се и гласи:

„Члан 91.

Народна банка Србије изриче мере и новчане казне банци и члановима органа банке у складу са законом којим се уређује пословање банака у следећим случајевима:

- 1) ако банка не поступа у складу с прописима Народне банке Србије из члана 40. овог закона;
- 2) ако банка не спроводи мере које је Народна банка Србије прописала ради одржавања ликвидности банака из члана 42. овог закона;
- 3) ако банка не поступа у складу с прописима Народне банке Србије из члана 45. овог закона;
- 4) ако се банка не придржава мера које је Народна банка Србије прописала ради одржавања ликвидности у плаћањима са иностранством из члана 46. овог закона;
- 5) ако банка не поступа у складу с прописима Народне банке Србије из члана 58. став 4. овог закона;
- 6) ако банка не поступа у складу с прописима Народне банке Србије из члана 58а став 3. овог закона;
- 7) ако банка не достави одговарајуће податке у складу с прописима из члана 68. овог закона;
- 8) ако банка запосли или радно ангажује бившег запосленог Народне банке Србије супротно одредби члана 85. став 5. овог закона или не обавести Народну банку Србије о намери запошљавања запосленог или бившег запосленог Народне банке Србије у складу с чланом 85. став 7. овог закона.

Народна банка Србије изриче мере и новчане казне другим субјектима надзора из члана 4. овог закона и руководиоцима, односно члановима органа тих субјеката у складу са законом којим се уређује њихово пословање у следећим случајевима:

- 1) ако субјект надзора не достави одговарајуће податке у складу с прописима из члана 68. овог закона;
- 2) ако субјект надзора запосли или радно ангажује бившег запосленог Народне банке Србије супротно одредби члана 85. став 5. овог закона или не обавести Народну банку Србије о намери запошљавања запосленог или бившег запосленог Народне банке Србије у складу с чланом 85. став 7. овог закона.“.

Члан 23.

Народна банка Србије ускладиће Статут Народне банке Србије и своје унутрашње опште акте са овим законом у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 24.

Чланови Савета гувернера Народне банке Србије који нису изабрани уместо чланова тог савета којима је истекао, односно престао мандат до дана ступања на снагу овог закона – бирају се у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 25.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, осим одредаба чл. 86д до 86к, члана 86л став 1. и члана 86љ, које ступају на снагу даном пријема Републике Србије у пуноправно чланство у Европској унији, и одредаба чл. 86м до 86у, које ступају на снагу званичним увођењем евра као валуте у Републици Србији.